

۱۴۰۰/۰۸/۱۱

شماره ۱۶۰/۱/۲۱۸۳

« مسئله پدافند غیرعامل مسئله بسیار مهمی است و هر روزی که می گذرد بر اهمیت پدافند غیرعامل افزوده می شود، یعنی شیوه های تهاجم دشمنان به نحوی است که پدافند در مقابل آنها در قالب پدافند غیرعامل کاملاً پیچیده و مهم و علمی و همه جانبه است. »

مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) - ۱۳۹۷/۰۸/۰۶

«... در دفاع، ملت ما یکپارچگی کامل دارد و هیچ چیز دیگری تاثیر نمی گذارد، این یک و جمهوری اسلامی خود را آماده نگه می دارد و آمادگی خود را حفظ می کند این هم نکته دوم، همه دستگاه های جمهوری اسلامی از وزارت دفاع، سازمان های ارتش و سپاه و دیگر دستگاه های مختلف باید این را بعنوان یک دستورالعمل بشناسند و آمادگی ها را روز به روز افزایش دهند.»

مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) در دیدار با فرماندهان و مسئولین ارتش جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۴/۱/۳۰

وزیر محترم کشور

وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

رئیس محترم کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی

معاون محترم هماهنگ کننده ستادکل نیروهای مسلح

رئیس محترم سازمان پدافند غیرعامل کشور

پنجاه و ششمین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به استناد ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۰ تشکیل و نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور موضوع ماده نه اساسنامه، پیشنهادی آن سازمان را بررسی و به شرح زیر تصویب نمود:

نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

مقدمه

با توجه به رویکردهای استکبار جهانی و برخی از دشمنان در استفاده از عوامل زیستی و احتمال وقوع تهدیدات متصور ناشی از آن و همچنین تجربه شیوع اپیدمی ها و پاندمی های گذشته، نشان داد که ضروری است کلیه دستگاه های لشکری و کشوری به منظور افزایش توان دفاع زیستی کشور با ساماندهی ساختارهای عملیاتی پدافند زیستی و مدیریت یکپارچه و منسجم با فرماندهی واحد، جهت مقابله با این گونه تهدیدات اقدام نمایند؛ بدین منظور طراحی مدل کلی دفاع زیستی کشور که به ایجاد هم افزایی و بکارگیری تمام ظرفیت های موجود، ایجاد ظرفیت های جدید و یکپارچه سازی آن ها در مواجهه با تهدیدات زیستی می پردازد در دستور کار سازمان پدافند غیرعامل کشور قرار گرفت.

نظام عملیاتی پدافند زیستی پیش رو، براساس اسناد، ساختار و سازمان دستگاه های کشوری و لشکری، تجربیات و اقدامات انجام شده در برابر حوادث و رخدادهای زیستی و به منظور پیش گیری و مقابله با تهدیدات زیستی دشمن در حوزه های شش گانه زیستی (انسان، دام، نباتات، غذا و دارو، آب، محیط زیست و منابع طبیعی) تهیه و مورد اجرا قرار می گیرد.

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

۱) کمیته دائمی: کمیته ی دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور

۲) سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور

۳) شورای عالی پدافند زیستی: ستاد ملی مقابله با کرونا موضوع مصوبه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ شورای عالی امنیت ملی ج.ا.

۴) قرارگاه پدافند زیستی: قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور در تابعیت شورای عالی پدافند زیستی مسئولیت سازماندهی و بکارگیری ظرفیت های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی با مشارکت و هم یاری نهادهای مردم محور در حوزه پدافند غیرعامل و مدیریت بحران های زیستی و هماهنگی و تعامل بخش های کشوری و لشکری را برعهده دارد.

۵) پدافند زیستی: به مجموعه ای از تدابیر و اقدامات اعم از: رصد و پایش تهدیدات و مخاطرات زیستی، تشخیص و اعلام وضعیت های زیستی، تعیین دارایی ها و سرمایه های زیستی کشور، سطح بندی و طبقه بندی آنها، کشف و شناسایی نقاط ضعف و آسیب پذیری زیرساخت های زیستی، تعیین حریم زیرساخت ها، صنایع و مراکز زیستی، آموزش، تمرین و رزمایش های زیستی، مدیریت، پشتیبانی، تامین تجهیزات مناسب جهت مقابله و انجام اقدامات در مخاطرات زیستی اعم از تحدید منطقه، رفع آلودگی، امداد، نجات و درمان مصدومین زیستی، پاکسازی و بازیابی منطقه آلوده، تخلیه و اسکان اطلاق می شود.

۶) نظام عملیاتی پدافند زیستی: مجموعه تدابیر و اقدامات پدافند زیستی متشکل از تعیین نقش ها، نظامات، وظایف و روابط و نحوه تعامل بخش های مختلف عملیات پدافند زیستی، مسئولیت دستگاه های اجرایی ذی ربط، چگونگی تحقق اهداف و اجرای مأموریت درحوزه پدافند زیستی در سطوح مختلف عملیاتی در برابر تهدیدات زیستی می باشد.

۷) تهدید زیستی: هر نشانه، رویداد یا اتفاق زیستی که به صورت طبیعی یا غیرطبیعی و عمدی توانایی و احتمال تضعیف یا نابودی سرمایه های زیستی یا اختلال در اقتصاد و امنیت کشور را از طریق به خطر انداختن یا تخریب و نابودی سرمایه های زیستی در حوزه های شش گانه (انسان، دام، نباتات، غذا و دارو، آب، محیط زیست و منابع طبیعی) داشته و سلامت، امنیت و اقتصاد جامعه را به خطر اندازد.

۸) جنگ زیستی: به مفهوم استفاده هدفمند و عامدانه از سلاح ها یا عوامل زیستی، با منشأ مشخص (کشور متخاصم) یا نامشخص و وقوع بحران های زیستی دارای پیامدهای احتمالی فراگیر نظیر تلفات گسترده جمعیتی یا ترکیب با تهدیدات امنیتی و اقتصادی و بروز یک بحران زیستی با میزان وسعت در سطح ملی (اپیدمی) یا جهانی (پاندمی) که منجر به مخاطره افتادن مولفه های اصلی امنیت ملی کشور گردد.

۹) عوامل زیستی: به موجودات زیستی به ویژه میکروارگانیسم ها (ویروس، باکتری، قارچ، انگل، پرپون) یا مواد سمی مشتق شده از آنها که بصورت طبیعی یا غیرطبیعی مانند دستکاری ژنتیکی توانایی ایجاد بیماری یا مرگ در انسان، حیوانات، گیاهان و آسیب به محیط زیست را داشته باشد، اطلاق می شود.

۱۰) سلاح زیستی: عوامل زیستی طبیعی یا دستکاری شده (مهندسی ژنتیک) هستند که قابلیت های آنها به نفع اهداف تعیین شده مسلح شده اند؛ این نوع سلاح های زیستی با تجهیزات و ابزارهای مختلف نظامی یا غیرنظامی شلیک، پرتاب و منتشر می شوند.

۱۱) بیوتروریسم: هرگونه اقدام تروریستی با استفاده از عوامل زیستی علیه فرد، گروه و جمعیت خاصی که با هدف نابودی و یا ایجاد ترس و وحشت در جامعه توسط تروریست ها و گروه های مشابه با انگیزه های سیاسی، اعتقادی و نژادی صورت می گیرد.

۱۲) آگروتوریسم: استفاده از عوامل و سلاح های زیستی علیه دام، حیوانات، نباتات، گیاهان، مرکبات و سایر محصولات کشاورزی به منظور گذاشتن اثر سوء یا نابودی محصولات کشاورزی و اقتصاد کشور توسط تروریسم (دولتی و غیردولتی) را آگروتوریسم یا تروریسم کشاورزی گویند.

۱۳) دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک ها و بیمه های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می شوند.

ماده ۲- مبانی استنادی

۱) تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی)

۲) سیاست های کلی نظام در موضوعات پدافند غیرعامل و سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

۳) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور - ماده ۵۸

۴) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران - بند(ر) ماده ۷۴

۵) اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور- ماده ۱۰

۶) قانون تشکیل شورای امنیت کشور

۸) طرح جامع میکروبی کشور به شماره ۳۷۲-۳/۲۰۷/۳۳۸ مورخ ۳/۲۳/۱۳۷۸/۰۴

۹) بند ۳ آیین نامه اجرایی آن مصوب شورای عالی امنیت ملی ۵۵۸/۳۳۸/۲۰۷/۴ مورخ ۱۳۷۹/۰۶/۰۹

۱۰) مصوبه شورای عالی امنیت ملی ج.ا. مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۴ مبنی بر تشکیل ستاد ملی مقابله با کرونا

۱۱) سند راهبردی پدافند زیستی کشور

ماده ۳- حوزه شمول

دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، سازمان های لشکری و سایر سازمان ها و نهادهای عمومی دولتی و غیردولتی و شرکت های خصوصی و آحاد مردم را در بر می گیرد.

ماده ۴- هدف

تدوین نظام تصمیم گیری، فرماندهی، مدیریت عملیاتی و اجرایی پدافند زیستی در سطوح عملیاتی و تعیین نقش ها و وظایف و روابط اجرایی با ایجاد حداکثر هماهنگی و هم افزایی در استفاده از منابع ملی، استانی و شهرستانی.

ماده ۵ - منظور

۱) صیانت از مردم، سرمایه های انسانی و سرمایه های زیستی در برابر تهدیدات زیستی،

۲) ارتقاء آمادگی و تاب آوری جامعه و زیرساخت ها در برابر تهدیدات زیستی دشمن و پیامدهای آن،

۳) بسیج منابع ملی و بکارگیری بهینه از امکانات، تجهیزات و نیروی انسانی به منظور ارتقاء توان مقابله و اقدام به موقع به پیامد تهدیدات و مخاطرات زیستی،

۴) تعیین و تبیین وظایف وزارتخانه ها، دستگاه های اجرایی و سازمان های ذی ربط و نقش کنش گران (کشوری، لشگری، مردم نهاد، بخش خصوصی) و تبیین نحوه ارتباطات و تعامل آنها در عملیات پدافند زیستی،

ماده ۶ - تهدیدات و مخاطرات

تهدیدات و مخاطرات زیستی زیر برای نظام عملیاتی پدافند زیستی مفروض می باشند:

الف) جنگ زیستی علیه کشور،

ب) تهدیدات امنیتی و نظامی دشمن به زیرساخت ها، آزمایشگاه ها و مراکز بهداشتی، درمانی، زیستی و ژنتیکی،

پ) اقدامات تروریستی زیستی (بیوتروریسم و آگروتوریسم)،

ت) اپیدمی (فراگیری) بیماری و یا پاندمی (فراگیری جهانی) بیماری با منشاء نامشخص،

ماده ۷- مأموریت عملیاتی پدافند زیستی

قرارگاه پدافند زیستی با سازماندهی و بکارگیری ظرفیت های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی و با مشارکت و هم یاری نهادهای مردم محور، در جهت مصون سازی و مقابله با پیامدهای زیستی، مأموریت

های زیر را از طریق دستگاه های اجرایی ذی ربط، راهبردی و بر اجرای آن نظارت می کند؛

۱) دیده بانی زیستی؛ رصد و پایش، تحلیل و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی و اشراف اطلاعاتی بر تهدیدات زیستی،

۲) ارتقاء آمادگی پدافند زیستی با طرح های عملیاتی، آموزش، مهارت (عمومی و تخصصی) تمرین و رزمایش ها،

۳) (بروزرسانی، ساماندهی، تقویت و توسعه نظامات عملیاتی پدافند زیستی سازماندهی شده و نهادینه شده، سلسله مراتبی و یکپارچه در کشور،

۴) سازماندهی نیروی متخصص پشتیبان، ذخیره و احتیاط پدافند زیستی،

۵) پاسخ و مقابله با رخدادهای زیستی در زمان طلایی (اضطراری و جامع) در مقیاس منطقه ای، ملی و چند کشوری،

۶) پشتیبانی پدافند زیستی، تقویت عمل کلی و حفظ ذخایر راهبردی،

۷) ارتقاء ظرفیت های آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی کشور در حوزه پدافند زیستی،

۸) دفاع حقوقی در برابر تهدیدات زیستی، تنظیم قوانین و مقررات داخلی و خارجی،

۹) اجرای عملیات پدافند زیستی برابر چرخه عملیاتی پدافند زیستی (پیوست ۱)

ماده ۸ - راهبردهای عملیاتی پدافند زیستی

۱) رصد و مراقبت دائمی از تحولات و تهدیدات زیستی در مقیاس جهانی و منطقه ای و ملی در جهت اجتناب از غافلگیری راهبردی در اپیدمی ها و پاندمی و اعلام هشدار به موقع و ردیابی، پیگیری و تشخیص منشاء و نوع تهدیدات زیستی علیه کشور با مشارکت دستگاه های اطلاعاتی و امنیتی و قرارگاه پدافند زیستی کشور (اشراف اطلاعاتی)

۲) پیاده سازی طرح ها و برنامه های عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس منطقه ای و ملی با بکارگیری تمام ظرفیت های کشوری و لشکری و مردمی و برنامه عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس چند کشور همسایه مبتنی بر دیپلماسی دفاعی منطقه ای (نظام دفاع ملی و بین المللی زیستی)

۳) پیاده سازی نظام دیده بانی زیستی از طریق ایجاد و راه اندازی سامانه ها و شبکه های پایش، هشدار، آشکارسازی و تشخیص در سطوح ملی، منطقه ای، استانی و شهرستانی و محلی (نظام دیده بانی زیستی)

۴) مصون سازی، ارتقاء پایداری، امنیت، حفاظت و کاهش آسیب پذیری سرمایه ها و زیرساخت های حیاتی، حساس و مهم در برابر تهدیدات زیستی با:

- تقویت و توسعه بهداشت عمومی، فردی و محیط و ساماندهی نظام پیشگیری و مصونیت بخشی،

- طرح های خودحفاظتی زیستی متناسب با هر زیرساخت،

۵) حفظ و ارتقاء آمادگی های عملیاتی پدافند زیستی برای کنترل، پاسخ، نظارت، ارزیابی و مدیریت صحنه رخدادهای زیستی از طریق آموزش و افزایش مهارت های عمومی و تخصصی، تجهیز و تقویت تیم های عملیاتی و توسعه شبکه ها و آزمایشگاه های تشخیص عوامل زیستی (نظام آمادگی و پاسخ)

۶) ارتقاء فرهنگ و آموزش های پدافند زیستی در کشور از طریق دوره های آموزشی بهداشت عمومی و بهره گیری از ظرفیت رسانه ای مراکز و نهادهای فرهنگی و سازمان های ذی ربط در سطوح ملی، استانی و شهرستانی (نظام آموزش بهداشت)

۷) ارتقاء و تقویت نظام سلسله مراتبی بهداشت و درمان از طریق تجهیز، هوشمندسازی و توسعه بهینه شبکه های بهداشتی در سطح جامعه و بروزرسانی تجهیزات و سامانه های تخصصی درمان (نظام بهداشت و درمان)

۸) واکنش سریع در عملیات پدافند زیستی و تحدید موثر، به موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی با بکارگیری ظرفیت های مرتبط، یکپارچه سازی اقدامات و هماهنگی بین دستگاه های ذی نقش (نظام قرنطینه و محدودسازی)

۹) حفظ و تقویت ظرفیت احتیاط ذخایر راهبردی و پشتیبانی تجهیزاتی (عمومی و تخصصی) از عملیات پدافند زیستی از طریق تامین و انبارش تجهیزات ضروری و حیاتی با یکپارچه سازی، هماهنگی و بکارگیری توانمندی های ملی، استانی، شهرستانی و دستگاهی متناسب با تهدیدات زیستی (نظام پشتیبانی)

۱۰) خوداتکایی و خودکفایی در صنعت غذا و دارو - واکسن، فرآورده های خونی و تجهیزات سلامت محور- از طریق بومی سازی صنعت پدافند زیستی کشور (نظام غذا و دارو)

۱۱) ارتقاء اعتماد عمومی از طریق نظام نهادینه شده اطلاع رسانی و آگاهی بخشی (نظام اطلاع رسانی و آرامش بخشی)

۱۲) گسترش علوم و فنون مرتبط با پدافند زیستی در دانشگاه ها و مراکز علمی و پژوهشی کشور (نظام آموزش پدافند زیستی)

۱۳) ارتقاء نظام مدیریت و ذخیره سازی اطلاعات ژنتیکی و ذخایر زیستی با امن سازی و یکپارچه سازی سامانه ها و شبکه های ذخیره اطلاعات پدافند زیستی (نظام مدیریت و ذخیره سازی اطلاعات زیستی)

۱۴) بسیج منابع انسانی و استفاده از ظرفیت نخبگان به عنوان نیروهای احتیاطی - عملیاتی در تهدیدات و مخاطرات زیستی و بهره مندی از کلیه توانمندی ها و قابلیت های موجود تخصصی و غیرتخصصی در راستای تقویت تاب آوری اجتماعی و روانی جامعه (نظام بسیج منابع انسانی)

۱۵) ارتقاء نظام غربالگری و ردیابی موثر، مستمر، پویا و هوشمند فرایندها و تجهیزات در زمان تشخیص تهدیدات زیستی با بکارگیری تمام ظرفیت های موجود (نظام غربالگری)

۱۶) دفاع حقوقی از پیامدهای مخاطرات زیستی با منشاء تهدیدات دشمن در مجامع بین المللی با دیپلماسی فعال و پویا و در مقیاس ملی با تنظیم مقررات و الزامات پدافند زیستی و مقررات بازدارنده لازم (نظام دفاع حقوقی بین المللی)

ماده ۹- سطوح عملیاتی پدافند زیستی

سطوح عملیاتی پدافند زیستی الف) شهرستانی ب) استانی پ) منطقه ای ت) ملی به شرح زیر دسته بندی می شود:

۱) شهرستانی: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد محدود به یک شهرستان طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت های شهرستان، توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می گردد.

۲) استانی: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد چند شهرستان در یک استان طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت های یک استان توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می گردد.

۳) منطقه ای: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد یک یا چند استان طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت های یک منطقه (چند استان) توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می گردد.

۴) ملی: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد کل کشور طرح ریزی شده و نیازمند منابع و ظرفیت های ملی برای اجرای آن باشد، اطلاق می گردد. در صورت نیاز از ظرفیت های فراملی برای پاسخ به این مخاطرات استفاده می شود.

ماده ۱۰- وضعیت های عملیاتی

تعیین وضعیت های عملیاتی قرمز، نارنجی، زرد و سفید و اعلام شروع و خاتمه عملیات پدافند زیستی به ترتیب زیر انجام می شود: (تشریح وضعیت ها در پیوست ۲)

۱) با وقوع تهدید یا حادثه زیستی در قلمرو یک شهرستان فرماندار با اعلام وضعیت، ضمن اطلاع رسانی به استاندار قرارگاه پدافند زیستی شهرستان را تشکیل می دهد.

۲) در صورتی که فرماندار شدت حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت شهرستان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا هم زمان چند شهرستان درگیر حادثه زیستی گردند، استاندار، قرارگاه پدافند زیستی استان را تشکیل می دهد و وضعیت عملیاتی را اعلام می کند.

۳) در صورتی که استاندار شدت و میزان حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت پاسخ استان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا همزمان چند استان درگیر حادثه زیستی گردند شورای عالی امنیت ملی، قرارگاه را فعال و وضعیت عملیاتی را اعلام می کند.

تبصره ۱: در جنگ زیستی، تعیین وضعیت های عملیاتی براساس ابلاغیه شورای عالی امنیت ملی برعهده ستاد کل ن.م می باشد.

تبصره ۲: ضوابط و الزامات قرنطینه های بهداشتی براساس شاخص ها و آمارهای حین وقوع مخاطرات زیستی قابل تنظیم و تغییر بوده و عملیاتی می گردد.

ماده ۱۱- تدبیر عملیاتی

قرارگاه های پدافند زیستی کشور در سطوح شهرستانی، استانی و ملی - منطقه ای در راستای سیاست ها و راهبردهای پدافند غیرعامل با بسیج و سازماندهی ظرفیت های دستگاه های اجرایی، ساختارهای مردم نهاد و ظرفیت های کمکی نیروهای مسلح در جهت مصون سازی و مقابله با تهدیدات زیستی و کاهش و مدیریت پیامدهای آن اقدامات خود را در چهار مرحله قبل، در آستانه، حین و بعد از تهدید و با رویکردهای پیش بینانه، پیش گیرانه، پیش کنش گرانه و مقابله به شرح زیر هدایت، راهبری، پشتیبانی، اجرا و نظارت می کنند:

الف - اقدامات رویکرد پیش بینانه

(۱) بررسی و ارزیابی سوابق، شواهد و قرائن، روندها و فرآیندهای تهدیدات، مخاطرات و جنگ های زیستی، اپیدمی ها، پاندمی ها و نحوه مدیریت در سطوح ملی و فراملی،

(۲) ایجاد، تقویت و توسعه ذخایر احتیاط راهبردی دارو، واکسن، خون، تجهیزات، مواد و فرآورده های زیستی،

(۳) پژوهش، آموزش و ارتقاء مهارت تخصصی نیروهای عملیاتی،

(۴) سازماندهی تیم های مقابله و پاسخ به مخاطرات زیستی از سازمان بسیج، جمعیت هلال احمر، سازمان فوریت های پزشکی (اورژانس پزشکی)، نیروی انتظامی، سازمان آتش نشانی و سایر،

(۵) سناریوپردازی و شبیه سازی تهدیدات،

ب - اقدامات رویکرد پیش گیرانه

(۱) ایجاد بانک جامع اطلاعاتی شامل نیروی انسانی متخصص، مراکز درمانی و تشخیصی، مراکز پشتیبانی کننده و سایر،

(۲) طراحی و تدوین آموزش های عمومی و تخصصی برای آحاد جامعه، نهادهای مدنی، صنایع و سایر از طریق رسانه های گروهی و صدا و سیما و شبکه های مجازی اجتماعی،

(۳) طرح ریزی سناریوهای محتمل، شبیه سازی، تمرین و رزمایش در سطوح و وضعیت های مختلف عملیاتی پدافند زیستی،

(۴) بروز رسانی زیرساخت های رصد، پایش، آشکارسازی، تشخیص و محدودسازی عوامل زیستی نوظهور،

(۵) برنامه ریزی استفاده از تمامی ظرفیت های کشوری، لشگری و مردم نهاد در عملیات پدافند زیستی (ظرفیت یک به سه)

(۶) تهیه و اجرای طرح خودحفاظتی زیستی در دستگاه های اجرایی براساس سناریوهای تعیین شده و تمرین و رزمایش آن،

ج - اقدامات رویکرد پیش کنش گرانه

(۱) ایجاد سامانه ها و شبکه های پایش، تشخیص و شناسایی تهدیدات زیستی و فعال سازی و راه اندازی مرکز فرماندهی و کنترل تهدیدات زیستی،

(۲) هشدار پیش دستانه و سریع و افزایش سرعت عمل در اطلاع رسانی عمومی،

(۳) تعیین و اعلام وضعیت عملیات پدافند زیستی کشور،

۴) مقابله با عملیات روانی در جنگ ترکیبی زیستی - سایبری،

۵) تحدید و تشدید در رعایت نظم و برقراری امنیت،

۶) آرامش بخشی و اطلاع رسانی، آگاهی بخشی و کنترل افکار عمومی و جامعه،

۷) تمرین و رزمایش طرح های خود حفاظتی،

د - اقدامات رویکرد مقابله

۱) مدیریت صحنه عملیات پدافند زیستی در وضعیت های مختلف با ایجاد هماهنگی فیمابین دستگاه های اجرایی و یگان های جنگ نوین نیروهای مسلح در استفاده از ظرفیت ها و توانمندی ها،

۲) کنترل و کاهش پیامدهای ناشی از وقوع تهدیدات زیستی با محدودسازی، قرنطینه، کنترل منطقه آلوده و رفع آلودگی اولیه (فردی، تجهیزاتی و محیطی)

۳) کشف و شناسایی عوامل زیستی و نمونه برداری،

۴) امداد و نجات، انتقال، اسکان و استقرار در مناطق امن (پناهگاه زیستی - بیمارستان صحرائی) و درمان مصدومین،

۵) اصلاح و روزآمد کردن ضوابط و مقررات با مستندسازی، ثبت سوابق و درس آموخته ها،

۶) تقویت نقاط آسیب پذیر در همه ابعاد با بازیابی، بازسازی و بازتوانی پیامدهای ناشی از مخاطرات زیستی،

ماده ۱۲- روابط و مسئولیت ها

۱) راهبری، سیاستگذاری و هدایت کلی اقدامات مقابله با تهدیدات و مخاطرات زیستی و پیامدهای ناشی از آن در سطح ملی برعهده رئیس جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا می باشد.

۲) قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور با فرماندهی وزیر کشور و جانشینی رئیس سازمان تشکیل می شود، دبیر قرارگاه پدافند زیستی، حسب نوع تهدید از دستگاه اجرایی ذی ربط انتخاب می شود.

۳) سازمان مسئولیت رصد و پایش، راهبری، طرح ریزی، ارتقاء آمادگی، آموزش، کنترل و نظارت، رزمایش و حصول اطمینان از آمادگی های عملیاتی پدافند زیستی کشور را برعهده دارد.

۴) استاندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در استان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون سازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح استان را برعهده دارد.

۵) فرماندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در شهرستان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون سازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح شهرستان را برعهده دارد.

تبصره ۱: سازمان های نیروهای مسلح در چارچوب سیاست ها و دستورالعمل های ابلاغی ستادکل نیروهای مسلح با هماهنگی سازمان موظف به همکاری با قرارگاه پدافند زیستی در سطوح ملی، استانی و شهرستانی هستند.

تبصره ۲: دستورالعمل های موردنیاز در چارچوب نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور توسط سازمان، تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۳- وظایف دستگاه های اجرایی

۱) وزارت کشور موظف است:

الف - نسبت به تقویت مرزبانی زیستی کشور - موضوع مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۹۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ کمیته دائمی پدافند غیرعامل - در حوزه های دیده بانی زیستی، بررسی و شناسایی و کنترل تهدیدات و آسیب های

زیستی در مرزها و کنترل عوامل زیستی تهدیدزا در ورود و خروج مرزها و گسترش و تعمیم همکاری های مشترک با کشورهای همسایه و مانند آن بر اساس ساختار سلسله مراتبی کشوری و در حوزه نیروهای مسلح از طریق ستادکل ن.م اقدام کند.

ب - در چارچوب شورای امنیت کشور (شاک) و در تعامل و هماهنگی با ستادکل ن.م، نسبت به انتظام امور و تامین امنیت مالی و جانی مردم و سازمان مورد هدف تهدیدات زیستی اقدام کند.

پ - با همکاری نیروی انتظامی، وزارت راه و شهرسازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات سازوکارهای لازم برای اعمال مدیریت تردد در شهرها و روستاهای منطقه آسیب دیده (قرنطینه بهداشتی) در برابر مخاطرات زیستی را اتخاذ و اجرا کند.

۲) وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی موظف به اجرای اقدامات در ۲ محور زیر است؛

الف - زیرساخت های پدافند زیستی در بخش بهداشت و درمان

- سازماندهی و بازمهندسی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری ها - CDC ۱ و نظام دیده بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی

- سازماندهی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی و ارتباط با سازمان - EOC ۲

- سازماندهی و شبکه سازی آزمایشگاه های تشخیص تهدیدات زیستی متناسب با سطح تهدیدات و ارتقاء ظرفیت های موجود،

- بازمهندسی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن متناسب با تهدیدات حوزه واکسن،

- ساماندهی و کنترل آمادی ذخایر مناسب غذا و دارو، واکسن، سرم و تجهیزات بهداشتی - درمانی متناسب با شرایط عملیاتی،

- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی با پیش بینی زیرساخت ها و فضاهای لازم و برنامه عملیاتی،

۱ - Center for Diseases Control & prevention

۲ - Emergency Operation Center

- تدوین برنامه ملی ارتقاء ظرفیت بیمارستان ها و مراکز درمانی (یک به سه) برای توسعه در شرایط اضطراری و تمرین و مانور و حفظ آمادگی دائمی،

- ارتقاء ظرفیت های مرزبانی زیستی و اقدامات تشخیصی کنترلی، بهداشتی و درمانی در مرزهای کشور با نهادینه سازی و دائمی کردن آن،

- ارتقاء ظرفیت های کشور در راستای تقویت ایمنی و امنیت غذا و تغذیه،

ب - ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی

- طراحی و تدوین طرح های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی ربط در چارچوب نظام عملیاتی،

- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرا و نظارت دوره ای،

- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش های مرتبط با آنها،

- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف،

۳) وزارت جهاد کشاورزی موظف به اجرای اقدامات در ۲ محور زیر است؛

الف - زیرساخت های پدافند زیستی در بخش دامی و نباتی، نهاده ها و غذا

- سازماندهی و بازمهندسی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری های دامی و نظام دیده بانی و پاسخ سریع در برابر تهدیدات زیستی دامی و نباتی،

- سازماندهی و ارتقاء مرکز رصد پایش هشدار تهدیدات زیستی (دام، آبزیان، طیور، حشرات) و در ارتباط و تعامل با مرکز فرماندهی و کنترل سازمان،

- سازماندهی و شبکه سازی آزمایشگاه های تشخیص تهدیدات زیستی دامی متناسب با سطح تهدیدات و ارتقاء ظرفیت های موجود،

- بازمهندسی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن دامی متناسب با تهدیدات این حوزه،

- ساماندهی و کنترل آمادگی ذخایر مناسب دارو، واکسن، متناسب با شرایط عملیاتی،

- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی دامی با پیش بینی زیرساخت ها و فضاهای لازم و برنامه عملیاتی،

- ارتقاء ظرفیت های مرزبانی زیستی دامی و نباتی و اقدامات تشخیصی کنترلی بهداشتی در مرزهای کشور،

- ارتقاء ظرفیت های کشور در راستای تقویت ایمنی و امنیت غذا و تغذیه،

ب - ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی

- طراحی و تدوین طرح های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی ربط در چارچوب نظام عملیاتی،

- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرای رزمایش های دوره ای،

- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش های مرتبط با آنها،

- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف،

۴) جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی، آموزش، تجهیز، مهارت افزایی، تمرین و رزمایش تخصصی نیروهای داوطلب و بسیج منابع انسانی ماهر پدافند زیستی در قالب نیروهای احتیاط و ذخیره عملیاتی پدافند زیستی برای کمک به مقابله و پاسخ به مخاطرات و تهدیدات زیستی اقدام کند.

ب - نسبت به تامین ذخایر راهبردی، ملی و منطقه ای تجهیزات و اقلام امدادی پدافند زیستی برابر سیاست های فرارگاه پدافند زیستی اقدام کند.

ج - نسبت به سازماندهی زیرساخت ها و برنامه عملیاتی و اقدامات پیشگیرانه بهداشتی و امدادی در برابر تهدیدات زیستی و همه گیری های ملی اقدام کند.

د - نسبت به توسعه دیپلماسی پدافند زیستی در تعامل با صلیب سرخ جهانی و سازماندهی کمک کشورهای خارجی با بهره گیری حداکثری از ارتباطات بین المللی در برابر تهدیدات زیستی و جذب کمک های بین المللی اقدام کند.

هـ - نسبت به تدوین برنامه ملی سازماندهی و جابجایی و اسکان اضطراری مردم در طرح های پدافند زیستی با پیش بینی و ایجاد زیرساخت های لازم و ارتقاء آمادگی های عملیاتی اقدام کند.

(۵) وزارت راه و شهرسازی موظف است:

الف - از طریق سازمان هواشناسی نسبت به سازماندهی شبکه رصد پایش و تشخیص تحولات هواشناسی و اقلیمی مبتنی بر قابلیت جابجایی تهدیدات زیستی اقدام و اطلاعات موردنیاز سازمان را تامین کند.

ب - اقدامات لازم در مورد پیاده سازی نظام عملیاتی مرزبانی زیستی در پایانه های مرزی کشور با مشارکت دستگاه های ذی ربط انجام دهد.

ج - از طریق سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای نسبت به پیش بینی زیرساخت های لازم و ارتقاء آمادگی های عملیاتی در حوزه اجرایی سازی برنامه های محدودسازی و قرنطینه بهداشتی و کنترل هوشمند تردها برابر مصوبات قرارگاه پدافند زیستی اقدام کند.

د - نسبت به امن سازی راه های مواصلاتی به مراکز جمعیتی و محل وقوع تهدیدات زیستی و تسهیل انتقال خدمات و امکانات در مدیریت مخاطرات زیستی اقدام کند.

(۶) سازمان بسیج مستضعفین موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی گردان های پدافند زیستی، واحدهای امدادی کمک به مردم، سازماندهی کمک های مردمی و امدادی و ارتقاء آمادگی های عملیاتی اقدام بسیجی و جهادی در چارچوب این نظام اقدام کند.

ب - نسبت به تدوین و بروز رسانی و آموزش و ارتقاء آمادگی واحدهای شرکت کننده در طرح ملی سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی اقدام کند.

(۷) سازمان حفاظت محیط زیست موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی نظام دیده بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حیات وحش و منابع طبیعی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی و تبادل اطلاعات با سازمان - EOC اقدام کند.

ب - با پیش بینی زیرساخت ها و فضاهای لازم نسبت به تدوین و اجرای برنامه محدودسازی و قرنطینه بهداشتی و تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی های عملیاتی متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات اقدام کند.

ج - نسبت به تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش های مرتبط با آنها و آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن اقدام کند.

(۸) وزارت نیرو موظف است:

الف - نسبت به ارتقاء نظام دیده بانی، سازماندهی و ارتقاء شبکه آزمایشگاه های تشخیص آلودگی و تهدیدات حوزه آب و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حوزه آب و فاضلاب اقدام کند.

ب - نسبت به پیش بینی تامین آب شرب و سالم مراکز جمعیتی و تجهیزات موردنیاز عملیات واکنش به تهدیدات زیستی متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات اقدام کند.

ج - نسبت به ارتقاء مراکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی - EOC و آمادگی های عملیاتی در سطوح مختلف عملیاتی متناسب با انواع سناریوهای تهدید و تمرین، تکرار و رزمایش آن اقدام کند.

(۹) وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نسبت به پشتیبانی تخصصی از ماموریت های عملیاتی پدافند زیستی از طریق؛

ارتقاء آمادگی همه جانبه واحدهای عمل کلی احتیاط راهبردی و تولید تجهیزات تخصصی پدافند زیستی (بومی و غیربومی) و انجام آموزش های تخصصی و پژوهش های علمی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی در سطوح مختلف اقدام کند.

(۱۰) ارتش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ضمن تقویت و ارتقاء زیرساخت ها و ظرفیت های عملیاتی لازم در نظام عملیاتی پدافندزیستی، ارتقاء آمادگی های خود را برای کمک به دولت در چارچوب دستورالعمل ابلاغی ستادکل نیروهای مسلح ایجاد و اقدام می کند.

(۱۱) نیروی انتظامی ج.ا.ا موظف است ضمن توسعه زیرساخت های ذی ربط و ارتقاء آمادگی های عملیاتی نسبت به اجرای نظام قرنطینه در عملیات پدافند زیستی با تحدید موثر، به موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی و تامین نظم و امنیت مناطق آلوده و حوزه های قرنطینه برابر سیاست های قرارگاه پدافند زیستی کشور می باشد.

۱۲) سازمان صدا و سیما ج.ا.ا موظف است با هدف ارتقاء بهداشت عمومی و تغییر و اصلاح سبک زندگی بهداشتی مردم با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری نسبت به تدوین و پیاده سازی نظام آموزش بهداشت اقدام نموده و در زمان وقوع تهدیدات زیستی با اطلاع رسانی، آگاهی بخشی و آرامش بخشی به موقع و مناسب، اعتمادسازی عمومی را حفظ کند.

۱۳) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است نسبت به آماده سازی زیرساخت ها و توسعه قابلیت های عملیاتی ردیابی بیماری و غربالگری بیماران، محدودسازی و قرنطینه هوشمند و مدیریت هوشمند تردها و تبادلات براساس قابلیت های فضای سایبری با همکاری سایر دستگاه های اجرایی اقدام کند.

۱۴) وزارت امور خارجه با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری و قوه قضاییه موظف به صیانت از منافع و سرمایه های کشور با طرح دعاوی قانونی علیه متجاوزان زیستی به کشور در مجامع بین المللی و دفاع حقوقی از منافع ملی در برابر تهاجمات زیستی دشمن می باشد.

۱۵) وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه موظفند ضمن تقویت سامانه اطلاعاتی رصد و پایش و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی نسبت به تعیین منشاء تهدیدات زیستی، عمدی و یا غیرعمدی بودن آنها و سایر زمینه های اطلاعاتی موردنیاز اقدام و با سازمان همکاری کنند.

۱۶) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به حفظ پایداری زنجیره لجستیک، تامین کالای اساسی پدافند زیستی و ایجاد ذخائر مطمئن و آماده بوده و نسبت به حمایت و پشتیبانی از صنایع بومی پدافند زیستی و حوزه های مرتبط با آن اقدام کند.

۱۷) وزارتخانه های بهداشت و درمان، جهادکشاورزی، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان حفاظت محیط زیست، جهاد دانشگاهی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری موظفند در راستای پیاده سازی نظام مدیریت و ذخیره سازی اطلاعات زیستی، برنامه جامع و مشترک ایجاد و سازماندهی بانک ذخایر اطلاعات زیستی شامل اطلاعات: ۱- سامانه واکسن ۲- تولید و تامین واکسن ۳- ارتقاء آزمایشگاهی ۴- ساماندهی مرکز دیده بانی زیستی و سایر (میکروارگانیزم ها، حشرات و ناقلین) را با رعایت اصول پدافندی تهیه و به سازمان ارائه کنند.

۱۸) کلیه دستگاه های اجرایی موظفند:

الف - متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات زیستی نسبت به توسعه زیرساخت های لازم و ارتقاء آمادگی ها در تمام ابعاد ماموریتی خود اقدام نموده (طرح خودحفاظتی) و راهبردهای این نظام عملیاتی را اجرایی کنند.

ب - نسبت به آموزش و توجیه مدیران، کارشناسان و کارکنان زیرمجموعه در خصوص وظایف خود در نظام عملیاتی پدافند زیستی اقدام کنند.

ج - برنامه ریزی ملی و استانی، تدوین ضوابط و مقررات فنی، دستورالعمل ها و آئین نامه های موردنیاز در اجرای راهبردهای نظام عملیاتی پدافند زیستی را پیش بینی و پیاده سازی کنند.

د - ضمن رعایت مصوبات قرارگاه پدافند زیستی در صورت نیاز، امکانات و تجهیزات خود را در اختیار تیم های عملیاتی پدافند زیستی قرار دهند.

۱۹) دستگاه های اجرایی دارای زیرساخت های حیاتی و حساس، وفق نظام آمادگی و رزمایش دستگاه های اجرایی - مصوبه شماره ۲۰۸۸ کمیته دائمی - موظف به اجرای رزمایش های پدافند زیستی بصورت دوره ای می باشند و نیز مکلفند گزارش هر نوع تهدید و یا حادثه زیستی خود را به سازمان اعلام کنند.

۲۰) در شرایط اضطراری و در پاسخ به تهدیدات و مخاطرات زیستی چنانچه خدمات و امکانات دستگاه ها و نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی به تنهایی کافی نبوده و یا ارائه آنها زمان بر باشد به نحوی که احتمال وقوع خسارات جانی و مالی و گسترش آن وجود داشته باشد بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به ارائه خدمات و امکانات موجود خواهند بود؛ هزینه خدمات و امکانات ارائه شده توسط این مراکز، طبق تعرفه های قانونی و در صورت عدم وجود براساس عرف از سوی دستگاه سفارش دهنده پرداخت می شود.

ماده ۱۴- اعتبارات موردنیاز اجرای این نظام عملیاتی از محل اعتبارات مربوط به پدافند غیرعامل در قوانین بودجه سالانه کشور و در شرایط وقوع تهدیدات زیستی از محل اعتبارات پیش بینی شده در بند(م) ماده ۲۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) تامین می شود.

ماده ۱۵- دستگاه های اجرایی موظفند هرگونه قصور و کوتاهی در اجرای این نظام نامه در زیرساخت ها و مراکز حیاتی و حساس و مهم را به قرارگاه پدافند زیستی گزارش کنند.

ماده ۱۶- قرارگاه پدافند زیستی با مستنکفین از این نظام نامه بنابر تخلف صورت گرفته و براساس شیوه نامه ای که توسط قرارگاه تنظیم و ابلاغ می گردد برخورد انضباطی کرده و در صورت نیاز از طریق قوه قضائیه اقدام می کند.

ماده ۱۷- سازمان بر حسن اجرای این نظام نامه نظارت و اجرای آن را سالانه به کمیته ی دائمی گزارش کند.

ماده ۱۸- این تصویب نامه در هجده ماده و هشتادوهشت بند و چهار تبصره در پنجاه و ششمین جلسه کمیته ی دائمی به تاریخ بیستم مهرماه سال یکهزار و چهارصد هجری شمسی به تصویب رسید.

نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور مشتمل بر هجده ماده و هشتادوهشت بند و چهار تبصره که در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۰ در پنجاه و ششمین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به تصویب رسید، به استناد تبصره یک ماده نه اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) جهت اجرا ابلاغ می گردد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور

سرلشکر پاسدار محمد باقری

چاپ قانون 